

Створення даної системи управління витратами на експортну діяльність, а також виділення таких витрат у окрему категорію у сучасних умовах ведення бізнесу відіграє значну роль та передбачає зменшення рівня ризиковості проведення експортних операцій та ризику недоотримання чи втрати частини прибутку, а також мінімізацію витрат на обслуговування експортних операцій, підвищить рівень дохідності та рентабельності за такими операціями тощо.

Тому на даному етапі особливо важливим є розроблення теоретичних та прикладних засад управління витратами на експортну діяльність стосовно чіткої ідентифікації сутності та класифікації таких витрат, методів та механізмів їх аналізування та оцінювання, формування моделей управління такими витратами тощо.

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>. 2. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб.- 6-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 406 с.- (Вища освіта XXI століття). 3. Георгіаді Н.Г., князь С.В., Передало Х.С., Берлінг Р.З. Основи зовнішньоекономічної діяльності: теоретичні основи і прикладні аспекти.: Навч.-метод. посіб. – Львів: «Інтелект-Захід», 2006. – 260 с. 4. Економічна енциклопедія. Том 1./ За ред. Гаврилишина Б.Д. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 863 с. 5. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устинко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т.1/ За ред.. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – 616 с. 6. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. – К.: «Академвидав», 2003. – 416 с. (Альма-матер).

Н.М. Вдовенко

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ІННОВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКВАКУЛЬТУРНОГО ВИРОБНИЦТВА

© Вдовенко Н.М., 2011

Розвиток ринкових відносин, зміна економічних умов господарювання, скорочення державних інвестицій вимагають пошуку нових для рибогосподарських підприємств шляхів інтенсифікації виробничих процесів, джерел надходження грошових коштів. Підвищення рівня доходів населення стимулює збільшення попиту на продукцію, вирощену і вироблену за новими технологіями, із свіжої сировини, розфасовану в зручну упаковку та в широкому асортименті. Разом з тим в Україні існує значний дефіцит потужностей з базової переробки риби (розділення, копчення, маринування, фасування та пакування). Практично відсутнє виробництво для якісної переробки делікатесної риби. Нині повністю відсутні потужності з рибної кулінарії, найбільш необхідної кінцевим споживачам, відсутні сучасні технології з виробництва консервів.

Незважаючи на те, що в рибній галузі домінує імпортна сировина і створено кон'юнктуру ринку, на сьогодні іноземні інвестиції в основні засоби галузі через відсутність механізму їх залучення не здійснюються. При цьому в країнах Балтії, Росії і Польщі спостерігається значна інвестиційна активність, насамперед, з боку країн-експортерів риби, найбільш зацікавлених у розвитку інфраструктури ринків збуту. Для створюваних складних систем ефективний проект може бути розроблений тільки на основі системного підходу, який складається з наступних процедур: визначення зовнішніх і внутрішніх цілей системи; виокремлення системи із середовища, вивчення відносин системи з зовнішнім середовищем; прогнозування поведінки системи; опис інформаційних потоків у системі; вибір для системи методів управління її функціонуванням; інвестиції. Таким чином, ситуація, що склалася в інфраструктурі ринку продукції аквакультури,

свідчить про необхідність її реформування, створення нової моделі розвитку, покращення інвестиційної привабливості.

Особливості сучасного розвитку аквакультурного виробництва зумовлюють певну специфіку інвестиційної діяльності. Незважаючи на законодавство щодо пріоритетності розвитку і державну підтримку аквакультури інвестування в її скорочується. Однією з причин різкого скорочення вкладень в аквакультуру, зокрема штучних водойм є збитковість виробництва. Це обумовлено значними витратами на виробництво продукції, які пов'язані із збереженням застарілих технологій, високим рівнем зношеності основних засобів. Недостатня інвестиційна привабливість в аквакультурі є наслідком фінансової нестабільності, високої капіталомісткості продукції, низького рівня продуктивності праці тощо. За таких умов можливості збільшення інвестицій в аквакультуру за рахунок коштів вітчизняних товаровиробників і тим більше іноземних інвесторів досить обмежені.

За результатами досліджень встановлено, що розглядаючи біотехнологію як багатоповерхову інтегровану систему культивування конкретного виду (породи) риб, необхідно визнати, що її створення і функціонування є досить складним завданням, характерним для будь-якого новоутворення. Всі новоутворення – це результат спільних дій: диференціації, спеціалізації (тобто розділення) наук і процесів, інтеграції, взаємозв'язку (тобто поєднання) наук та процесів, здійснення яких неможливе без використання системного аналізу, що ґрунтується на логістичних принципах. Наявність високопродуктивного об'єкту культивування і добре технічне оснащення аквакультурного виробництва не гарантує високу ефективність роботи підприємства, якщо на виробництві відсутня логічна система послідовності виконання певних робіт, немає контролю якості продукції на окремих стадіях технологічного процесу, не завжди дотримується технологічна дисципліна. На вирішення комплексу цих робіт направлені організаційно-економічні фактори отримання кінцевого продукту.

Причина стримування інвестиційної політики у відсутності належного інвестиційного клімату в державі, тобто відповідної сукупності політичних, правових, економічних і соціальних умов, що сприяють інвестиційній діяльності. Аналіз наявної літератури дає змогу зробити висновок, що сьогодні, чинниками, які стримують інвестиційну діяльність в Україні, в першу чергу є недосконалість і нестабільність чинного законодавства, високі податкові ставки, відсутність диференціації процентних ставок, відсутність розвиненої мережі збуту, ненадійність постачальників, організована злочинність, низька якість роботи і низький рівень кваліфікації працівників [1, 2, 3].

У системі інвестиційних ресурсів для інноваційного розвитку важливе значення мають іноземні кредити, однак при їх залученні й використанні слід бути обережними пам'ятаючи про національну безпеку України, оскільки ці кредити: переважно короткотермінові і їх необхідно повертати із значними відсотками; вони йдуть в основному не на модернізацію господарств, і є небезпека, що їх продукція може виявитися неконкурентоспроможною; у випадку заборгованості перед бюджетною сферою значну частину кредитів використовує держава на поточні і соціальні потреби.

Іншою формою залучення іноземного капіталу для інноваційних цілей є прямі іноземні інвестиції. Проте аналіз показав, аквакультура України на сучасному етапі мало приваблює іноземних інвесторів. Першочерговою умовою для створення сприятливого інвестиційного клімату, на наш погляд, є збереження політичної стабільності в країні, створення і підтримка позитивного міжнародного іміджу України. Аналіз доводить, що не тільки іноземних інвесторів потрібно залучати у виробництво, але й внутрішні інвестиції. Підприємство здійснює свою діяльність головним чином на власних нагромаджених коштах, серед яких провідну роль відіграє прибуток, що залишився у розпорядженні підприємства після виплати податків та інших обов'язкових платежів. До джерел внутрішнього інвестування можна віднести й амортизаційні відрахування, адже ці кошти в країнах Заходу є класичною формою інвестування. В Україні внутрішні джерела інвестування є мізерними, тому державну інвестиційну політику слід

спрямовувати на реалізацію пріоритетних програм, гарантуючи країні економічну стабільність, високотехнологічний розвиток.

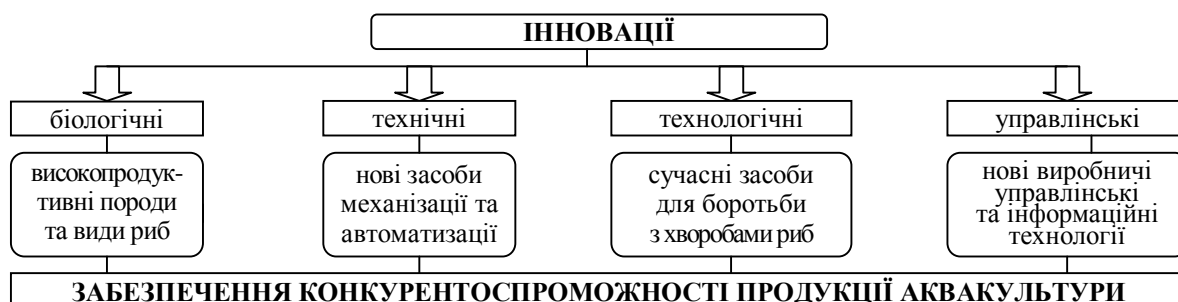
Для ефективного здійснення інноваційного інвестування на рибогосподарських підприємствах можна виділити три основні напрями дій:

інтеграція всіх стадій інноваційного проекту в єдиний безперервний процес, зміна структури всіх рівнів управління і координація зв'язків між ними по горизонталі і вертикалі. Це необхідно для консолідації ресурсів аквакультурного підприємства і виконання конкретного великомасштабного завдання;

виділення управління інноваційними процесами в самостійний об'єкт управління, тобто уособлення інноваційних структур від підрозділів, які виконують традиційні функції;

розвиток інтеграційних зв'язків з іншими суб'єктами господарювання з метою проведення спільної інноваційної політики.

У сфері аквакультурного виробництва інновації (нововведення) умовно можна поділити на чотири групи: біологічні, технічні, технологічні і управлінські (рисунок).

Інновації в аквакультурному виробництві

Розуміючи, що фінансові можливості держави з підтримки інвестицій в аквакультуру обмежені, пропонуємо декілька підходів, які можуть суттєво змінити ситуацію: а) розробити і прийняти на рівні уряду основні принципи інвестиційної політики в аквакультурі; б) законодавчо забезпечити захист інвестицій від політичних та інших ризиків; в) забезпечити інформаційну підтримку інвестицій в аквакультуру України; г) розвинути систему державного і комерційного страхування; д) зміцнити міжгалузеві потоки капіталів шляхом розвитку фондового ринку, розвитку горизонтально та вертикально інтегрованих компаній; е) реформувати систему оподаткування прибутку підприємств, яка має заохочувати їхнє інвестиційне спрямування; покращання інформування вітчизняного та іноземного бізнесу про інвестиційні можливості підприємств, галузей та регіонів, становище на ринках, виробничий потенціал рибогосподарських підприємств. Виконання визначеного обсягу завдань дасть змогу залучити до реалізації екологічної та інноваційної політики в аквакультуру України інвесторів, сприятиме створенню спільних підприємств з розведення, вирощування, вилову, переробки, збуту, зберігання продукції аквакультури.

1. Цигилик І.І. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навч. посіб. / І.І.Цигилик, М.М.Білий, С.О.Кропельницька. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 160 с. 2. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика: Навч. посіб. / Борщ Л.М. – К.: Знання, 2005. – 470 с. 3. Гречаник Б.В. Інноваційноспрямований розвиток підприємств: організаційно-економічні аспекти. / Гречаник Б.В. – Івано-Франківськ, 2007. – 188 с.